

Lausunto digipalveluiden saavutettavuutta ja niiden valvontaa koskien

Lausunnon vastaanottaja: Saavutettavuuden valvonnan yksikkö, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
saavutettavuus@avi.fi.

Digitaalisten palveluiden haasteet

Olemme kiinnittäneet huomiota siihen, että kulttuuritoimijoiden yhdenvertaisuus ei toteudu. Esimerkiksi apurahojen ja avustusten haku sellaisilta organisaatioilta kuin Taiteen edistämiskeskus on tällä hetkellä mahdotonta näkövammaiselle henkilölle, koska hakulomakkeet eivät ole saavutettavia. Yleisesti useat apurahoja myöntävät tahot vaativat tunnistautumista verkkopankkitunnuksilla ja niihin liittyvillä avainlukulistoilla. Tällainen tunnistautuminen on mahdoton näkövammaisen hakijan kannalta, tunnistautumisen tulisi tapahtua muulla tavalla, kuten pankkien mobiiliavainten kautta. Myös kielivähemmistöt tulisi huomioida apurahojen ja avustusten hauissa. Hakupalvelut ja lomakkeet tulisi olla saatavilla usealla eri kielellä.

Jotta osallistuminen ja vaikuttaminen taiteen ja kulttuurin kentällä olisi mahdollista, opetus- ja kulttuuriministeriön, Taiteen edistämiskeskuksen, Cuporen ja muiden kulttuurikenttää kehittävien ja tutkivien organisaatioiden tulisi toteuttaa kaikki osallistavat verkkotyöryhmänsä ja aivoriihensä sekä kyselynsä ja barometrinsa alustoilla, joiden saavutettavuus on varmistettu. Tällä hetkellä näin ei ole.

Kulttuuritoimijoilla on paljon verkkosivuja, joissa visuaalisuus on asetettu etusijalle, välillä käytettävyyden kustannuksella. Kaikki sivustot, joissa on graafisia linkkejä, ovat haasteellisia. Lisäksi olisi kiinnitettävä huomiota kuvien alt-teksteihin.

Keskeiset haasteet liittyen saavutettavuuteen yhteiskunnassa

Verkkosivuja ja -palveluja tekevillä palveluntarjoajilla ei ole tarpeeksi osaamista saavutettavuuden toteuttamiseen. Tämä johtaa siihen, että tilaajan on oltava hyvin tarkkana palvelua hankkiessaan. Asiassa on kaksi näkökulmaa: tarvitaan ensinnäkin lisää opetusta it-alan ja graafisen suunnittelun koulutukseen saavutettavuudesta ja digipalvelulaista, ja toiseksi hankintaosaamista niille, joita digipalvelulaki koskee.

Valvonnan priorisointi

Valvontaa tulisi kohdistaa erityisesti rahoitukseen liittyviin palveluihin: julkisten rahoittajien kuten opetus- ja kulttuuriministeriön, kuntien kulttuurisektorin ja Taiteen edistämiskeskuksen verkkosivuihin ja -palveluihin. Lisäksi pidämme tärkeänä, että oppilaitosten verkkosivuja, -järjestelmiä ja -palveluita valvotaan, jotta opiskelijoiden yhdenvertaisuus toteutuisi. Lisäksi valvontaan voisi kuulua otos esimerkiksi valtionosuutta saavista kulttuurilaitoksista ja kansalliset kulttuurilaitokset.

Kulttuuripalvelujen saavutettavuuden kannalta olisi keskeistä kiinnittää erityistä huomiota erilaisten kaupallisten lipunvälitystoimijoiden, kuten Lippupisteiden, Ticketmasterin ja/tai Lipputoimiston verkkopalveluihin.

Jäsenistön saavutettavuusvaatimusten tuntemus

Jäsenemme ovat kulttuurialan kattojärjestöjä. Ne eivät tunne saavutettavuusvaatimuksia vielä kovin hyvin. Meillä ei ole henkilöjäseniä.

Toiveemme yhteistyöstä

Toiveenamme olisi selkeitä ohjeita, koulutusta ja työkaluja saavutettavuuden kehittämiseen. Jäsenillämme olisi suuri tarve ohjeistukselle ja koulutukselle, sekä hankintaosaamisen että verkkosivujen ylläpidon näkökulmasta. Olisi hyvä saada tietoa myös mahdollisista sanktioista, jäsenemme ovat kysyneet mitä ne mahdollisesti ovat.

Lobbausta tarvitaan varsinkin it- ja graafisen alan oppilaitoksiin, jotta saavutettavuusvaatimukset ja -osaaminen lisätään osaksi koulutusta.

7.11.2019

Outi Salonlahti ja Johanna Mattila

Kulttuurikaikille -palvelu / Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry